

Dumlupınarı Başkumandan Gazi Mustafa Kemalden dinliyelim..

Bu eser, Türk milletinin istiklâl fikrinin ölmez âbidesidir

Bueser Türk zabitan, kumanda heyetinin yüksek kahramanlığını tarihte bir daha tastik ettiren muazzam bir eserdir

«Baskumandan meydan muharebesi»nin efsiz destanını bir de onun büyük müddi «Baskumandan Mustafa Kemal Paşa»nın ağzından dinlemek, o günlerin sıcak heyecanını ve kahramanlık menkıbelerini bir kere daha yaşamak için en iyi çaredir. Dahi kumandan, Türk milletinin taliini saran karanlıkları, 30 Ağustos gününün fecrile birlikte, Türk süngülerinin nasıl parçalanarak dağıtıldığını, işte, şöyle anlatıyor: Atatürk, büyük nutkunda, garp cephesindeki kuvvetlerimizin esas olarak iki ordu halinde teşkil ve tensik edilmiş olduğunu söyledikten taarruz planımızın esasını ve 30 Ağustos zaferinin ne şekilde kazanıldığını şöylece anlatıyor:

DÜŞÜNDÜĞÜMÜZ BİR İMHA MUHAREBESİ YAPMAKTI

Efendiler; düşman ordusunun cephe ve teşkilâtından ve ona karşı garp cephesindeki kuvvetlerimizin esas olarak iki ordu halinde teşkil ve tensik edilmiş olduğundan bahsetmiştim. Ötedenberi tasavvur ettiğimiz taarruz planımızın esasını da arz edeyim:

Düşündüğümüz, ordularımızın kuvvayı asliyesini düşman cephesinin bir cenahında ve mümkün olduğu kadar cenahı haricisinde toplayarak, bir imha meydan muharebesi yapmaktı. Bunun için muvafık gördüğümüz vaziyet kuvvayı asliyemizi, düşmanın Afyonkarahisar civarında bulunan sağ cenahı grubu cenebunda ve Akarçay ile Dumlupınar hizasına kadar olan sahada, toplamaktı. Düşmanın en hassas ve mühim noktası orası idi. Seri ve kat'î netice almak, düşmanı bu cenahından vurmakla mümkün -

du. Garp cephesi kumandanı İsmet paşa ve erkânı harbiyei umumiye reisi Fevzi paşa, bu noktayı nazardan bizzat lüzumu gibi tetkikat yapmışlardı. Hareket ve taarruz planımız çok evvel tesbit edilmişti.

Konyaya gelmiş olan General Tayyazdin arzusu üzerine, kendisiyle görüşmek vesilesiyle Ankara hareket ederek 23 temmuz 338 akşamı garp cephesi karargahının bulunduğu Akşehir'e gittim. Harekât hakkında erkânı harbiyei umumiye reisinin huzurunda görüşmeyi münasip gördük. Ben, 24 temmuzda Konyaya gittim. 27 de tekrar Akşehir'e avdet ettim. Fevzi Paşa Hazretleri de, 25 temmuzda Akşehir'e gelmişti. 27/28 temmuz gecesi beraber icra ettiğimiz müzakere neticesinde, tesbit edilmiş plan mucibince, taarruz etmek üzere, 15 Ağustos'a kadar bütün hazırlıkların ikmaline çalışmayı takarrür ettirdik.

ALTİ YEDİ GÜNDE DÜŞMANI MAĞLUP EDECEKTİM

28 Temmuz 338 günü öğleden sonra icra ettirilen bir futbol müsabakasını seyretmek vesilesiyle ordu kumandanları ve bazı kolordu kumandanları Akşehir'e davet edildi. 28/29 temmuz gecesi kumandanlarla umumî bir tarza taarruz hakkında müdave-

Atatürk ile İnönü Tarih Kurulayında --

lei efkâr ettim. 30 temmuz 38 günü erkânı harbiyei umumiye reisi ve garp cephesi kumandanı ile tekrar görüşerek taarruzun tarz ve teferüatını tesbit ettik. Ankara'dan davet ettiğimiz Müdafai Milliye Vekili Kâzım Paşa da, 1 Ağustos 38 öğleden sonra Akşehir'e vasi' oldu. Ordu hazırlığının ikmalinde Müdafai Milliye Vekâletine ait olan hususlar tesbit olundu.

Ordunun hazırlıklarının ikmaline taarruzun tesirini emrettik. Ten sonra tekrar Ankara'ya döndüm. Garp cephesi kumandanı 6 Ağustos 338 de ordularına mahrem olarak taarruza hazırlık emri verdi.

Erkânı Harbiyei Umumiye reisi ve Müdafai Milliye Vekili paşalar da Ankara'ya avdet ettiler.

Efendiler; taarruz için tekrar cepheye gitmeden evvel, Ankara'da tesbit edilmek lâzım gelen bazı vaziyetler vardı. Henüz, Heyeti Vekileyi taarruz emri verdiğim - den tamamen haberdar etmemiştim. Artık onları resmen haberdar etmek zamanı gelmişti. Akdettiğimiz bir içtimada vaziyeti dahiliyeyi, hariciyeyi ve askeri yeyi müzakere ve münakaşa ettikten sonra, taarruz hususunda Heyeti Vekile ile mutabık kaldık.

Diğer bir mesele de mühimdi. Muhafifler, ordunun tefessüh ettiğinden, kıpırdayacak halde olmadığından, böyle zulmet ve müphemiyet içinde intizarın fe-lâkete müncer olacağından ibaret propagandalarına çok gergi vermişlerdi. Gerçi, mecliste bu te-lâkki cereyanının yaptığı akisler,

zaten düşmanlardan çok gizlemek istediğim harekât noktalarının faydaları idi. Fakat bu menfi propaganda, en yakın ve en kani zevat üzerinde dahi su-i tesire başlamış, onlarda da tereddütler uyardırmıştı. Onları da karibin yapacağım taarruz hakkında ve altı yedi günde düşman kuvvayı asliyesini mağlup edeceğime dair olan itimadım hususun da tenvir ve teskin etmeyi lüzumlu gördüm. Bunu da yaptıktan sonra Ankara'yı terkettim. Erkânı Harbiyei Umumiye Reisi benden evvel 13 Ağustos 338 de cepheye gitmişti.

26 AĞUSTOS SABAHİ DÜŞMANA TAARRUZ EMRİNİ VERDİM

Ben, bir kaç gün sonra hareket ettim. Hareketimi pek mahdut bir kaç zattan maada bütün Ankara'dan gizledim. Benim gaybet edeceğimi biener, burada imişim gibi davranacakardı. Hattâ benim, Çankayada, gay ziyafeti verdiğimi de gazetelerle ilân edeceklerdi. Bunu bittabi o vakitler işitmişsinizdir. Trenle hareket etmedim. Bir gece otomobil ile Tüzeölü üzerinden Konyaya gittim. Konyaya hareketimi orada kimseye telgrafla bildirmediğim gibi, Konyaya vasi' olur olmaz telgrafhaneyi kontrol altına alarak Konyada bulunduğu - mun hiçbir tarafa bildirilmemesini temin ettim.

20 Ağustos 338 günü öğleden sonra saat dörtte garp cephesi karargahında yani Akşehirde bulunuyordum. K'sa bir müzakereyi müteakip 26 Ağustos 338 sabahı

hı düşmana taarruz için cephe kumandanına emir verdim.

2 GÜN ZARFINDA DÜŞMANIN MÜSTAHKEM CEPHELERİNİ DÜŞÜRÜN

20/21 Ağustos 38 gecesi birinci ve ikinci ordu kumandanlarını da cephe karargahına davet ettim. Erkânı Harbiyei Umumiye reisi ve cephe kumandanının huzurunda taarruz hakkındaki noktai nazarı, harita üzerinde kısa bir harp oyunu tarzında izah ettik. Ten sonra cephe kumandanına o gün vermiş olduğum emri tekrar ettim. Kumandanlar, faaliyete geçtiler. Taarruzumuz, -sevkül-ceys- aynı zamanda bir tâbiye baskını halinde, icra olunacaktı. Bunun mümkün olabilmesi için tahdidat ve tertibatın gizli kal-

masına, ehemmiyet vermek lâzımdı. Bu sebeple, bilcümle harekât, gece icra edilecek, kıtaat gündüzleri köylerde ve ağaçlıklar altında istirahat edeceklerdi. Taarruz mintakasında yolların aslıhi vesaire gibi faaliyetlerle düşmanın nazarıdikkatini çeğbetmemek için, diğer bazı manatıkda da aynı suretle sahte faaliyetlerde bulunulacaktı.

24 Ağustos 338 de karargâhlarımızı Akşehirden, taarruz cephesi gerisindeki Şuhud kasabasına naklettirdik. 25 Ağustos 38 sabahı da Şuhuddan muharebeyi idare ettiğimiz Kocatepenin cenc

Atatürk ile İnönü İstiklâl Savaşının en sarp günlerinde..

Türk tarihinde üç "26 Ağustos, ve bir "30 Ağustos,,:

Malazgirt 1071, Mohaç 1526, Dumlupınar 1922

Ağustos ayt, Türk tariminin şan ve şeref dolu aylarından giridir.

Türk tariminde üç 26 Ağustos, bütün tarihin seyrini değiştiren, üç büyük zaferi müjdeliler.

Bu üç büyük zafer, Türkün Anadoluda, Avrupada ve dünyada var olduğunu haykıran ve tanıtan zaferlerdir.

Bu üç büyük zafer, Malazgirt Mohaç ve Dumlupınar zaferleridir.

26 Ağustos sabahı doğan güneş kırk bin Türk'ün, 100 bin Bizans, kılıçtan geçirilmesini seyretti.

26 Ağustos sabahı, şafakla beraber Malazgirt ovası, sarktan daha kızıl bir renge bürünmüştü.

Her taraf kan, dehşet ve korku içinde idi.

O gün, kınlarından sıyrılıp parlıyan kılıçlar kana bulanmıştı.

Kükremiş atların kıvılcım saçan nalları, saatlerce ezecek tek canlı insan aradılar...

Malazgirt ovasında o sabah, on binlerce hayat dünmüştü.

Kahraman Türkbeiyi Alpaslanın orduları, Türk'ün Anadoluya temel attığı o gün, koca bir Bizans mahvetmişlerdi.

Mağrur kumandan Romenus Diyepenus Alpaslanın ayaklarına kapanarak sulh istedi. Malazgirt ovasında o akşam batan güneş, ovanın kızıllığı yanında sönmüş kalmıştı.

26 Ağustos 1071 Malazgirt zaferi, tarihe, sadece kazanılmış bir zafer olarak geçmemiştir. Bu zafer Türk salvetinin Anadoluya yerleştiğini ve Anadolunun ebediyen Türk kalacağını müjdele-

masına, ehemmiyet vermek lâzımdı. Bu sebeple, bilcümle harekât, gece icra edilecek, kıtaat gündüzleri köylerde ve ağaçlıklar altında istirahat edeceklerdi. Taarruz mintakasında yolların aslıhi vesaire gibi faaliyetlerle düşmanın nazarıdikkatini çeğbetmemek için, diğer bazı manatıkda da aynı suretle sahte faaliyetlerde bulunulacaktı.

24 Ağustos 338 de karargâhlarımızı Akşehirden, taarruz cephesi gerisindeki Şuhud kasabasına naklettirdik. 25 Ağustos 38 sabahı da Şuhuddan muharebeyi idare ettiğimiz Kocatepenin cenc

Atatürk ile İnönü, samimi bir ziyaret esnasında...

yen bir zaferdir.

26 Ağustos 1526. Türkün Avrupa muvazenesinde kalemile almadığı hakkını kılıcı ile aldı. 26 Ağustos 1526. Türkün Avrupa muvazenesinde kalemile almadığı hakkını kılıcı ile aldı.

26 Ağustos sabahı doğan güneş Avrupaya hâkim olmaya azmetmiş kahraman bir milletin, nasıl çarpıştığını gördü.

Mohaç'ta kazanılan bu zafer,

sadece Macarlara karşı kazanılmış bir zafer değildir. Bu zafer, yeni bir Ehlisalıbe karşı kazanılmış bir zaferdir.

Bu zaferle Türk, rahat ve huzur yüzü görmeyen Avrupaya sulh, hürriyet ve adalet getirdi.

Kanuni Süleyman orduları Mohaç'ta o gün, Türk varlığının Avrupa kıtasındaki temelini attılar...

26 Ağustos 1526, tarihin akışını değiştiren bir gündü...

26 Ağustos 1922. Büyük taarruzun başladığı gün...

Büyük zaferi müjdeleyen, tarihlerin seyrini değiştirip, Türkün, Afyonkarahisarda kamilen yepyeni bir tarih yazdığı gün...

O sabah doğan güneş, etrafı kana bulanırken buldu. O sabah, esen hafif bir meltem rüzgârı, binlerce topun, kudurmuş cehennem saçan ağızlarından, kulakları parçalayan homurtularını duydu.

26 Ağustos 1922. Türk'ün dünyaya var olduğunu haykırdığı gündü.

30 Ağustosta müstakil Türk ebediyet mevud istiklâlini cihanı bir daha tasdik ettirdi.

30 Ağustosun Başkumandanı, bu zaferi şöyle anlatmıştı:

«Bu eser Türk milletinin, Türk hürriyet ve istiklâlinin ölmez bir âbidesidir.»

30 Ağustos ebedi Türkiyenin, dünya muvazenesinde daima söz söyleyebilecek kudrette olduğunu ve medenî âlemin bu asil çocuğundan mahrum edilemeyeceğini Türkün ölümleri ezen, kahreden azmi ile isbat ettiği gündür.

30 Ağustos, Türkiyenin olduğu kadar medeniyetin de zaferidir.

